

II. HET DORP EN DE OMMEGANG

=====

Ik wil van de uitgave van deze Kaart gebruik maken om een rekonstruktie te wagen van de oude processieweg of ommegang ter ere van de patroonheilige van de Kring Sint-Guthago. De Heemkundige Kring werd onder deze naam gesticht in 1959 omdat in dit jaar, op 3 juli 1959, het achtste eeuwfeest had kunnen gevierd worden van de heiligverklaring van dezelfde heilige. Van deze viering is weinig terecht gekomen... of heel wat, als we de inhoud van de stapel tijdschriften "Rond de Poldertorens" nazien, die sedertdien werd samengebracht door de Heemkundige Kring St-Guthago.

Alle mij bekende gegevens betreffende Sint Guthago werden damengebracht in het eerste nummer van "Rond de Poldertorens" dat verscheen in april 1959. Daar algemeen aangenomen wordt dat onze heilige leefde gedurende de VIIe of de IXe eeuw, is zijn levensverhaal een duidelijk bewijs dat Oostkerke dorp merkkelijk ouder is dan de eerste geschreven vermelding uit 1089.

Volgens een aanneembare verklaring zou St Guthago een tijd geleefd hebben te Knokke bij Boekhoute, dat een bezitting was van de Gentse St-Pietersabdij. Die zelfde abdij had in 737 ook in Greveninge een bezitting verkregen, die te vereenzelvigen is met de Heernis West van Hoeke Molen. Deze laatste bezitting is wellicht de oorzaak geweest van het verblijf alhier van St Guthago. En vermits Hoeke oorspronkelijk tot de parochie Oostkerke behoorde, is het te begrijpen dat St Guthago bij zijn dood te Oostkerke werd begraven, op het westelijk deel van het kerkhof volgens de traditie.

De kapel die bij zijn graf werd opgericht zou de oorsprong zijn van de kerk te Oostkerke. Van die eerste kerk werden voor enkele jaren de Romaanse grondvesten blootgelegd. Volgens de overlevering vestigde Gillo, de gezelschapgenoot van St Guthago, zich in de nabijheid van het graf van zijn vriend. De plaats waar Gillo zich vestigde menen we te herkennen in de in 1328 vermelde Monnikenput.

Na de heiligverklaring van St Guthago te Oostkerke in 1159, werd een jaarlijkse Ommegang te zijner eer ingericht. Dat men gedurende die Ommegang ook de plaats bezocht waar zijn gezelschapgenoot had gewoond, is heel natuurlijk.

Dhr. Coornaert bewees dat te Heist de Sacramentsweg, de processieweg was. De jaarlijkse Ommegang-processie te Oostkerke zal dus ook de Sacramentsweg en -wegel gevolgd hebben om aan de hoeve "St-Kwinten" af te draaien en langs de Hoekestraat, voorbij de Monnikenput, en door de Dorpsstraat, terug de kerk te bereiken. Bij de Monnikenput stonden de Ziekelieden Huizen. Ziekelieden waren meelaatsen, die buiten de maatschappij moesten leven van aalmoezen. Ze konden daarom nergens beter dan langs de Ommegangsweg gevestigd zijn.

De hoeve "St-Kwinten" staat ook in verband met de Ommegang. St-Kwinten is de parochiepatroon geworden, nadat de tienden te Oostkerke en omgeving omstreeks 1050 aan St-Kwintensabdij in Vermandois waren geschonken. Om die reden werden beide heiligen samen vereerd gedurende de Ommegang.

Na de godsdiensoorlogen op het einde van de XVIIe eeuw, is de verering van Sint Guthago sterk vervallen, vooral omdat gedurende die oorlogen de fierter waarin zijn relieken bewaard werden, verloren was gegaan.

Zo is het uit te leggen dat de nog bewaarde en in 1609 gemaakte huiszegen van de hofstede "St-Kwinten" alleen de naam van St Kwinten vermeldt en niet deze van St Guthago. Deze hofstede is waarschijnlijk ook een herberg geweest ten gerieve van de bedevaarders. En de naamverandering van de "Monnikenpit" in "Dronkaardspit" zal er wel gekomen zijn door de grote invloed van de herberg op de dorstige bedevaarders in de warme julimaand.

Sedert 1664 ging de processie langs een andere weg, die dit zelfde jaar aangelegd werd rond de kerk, en waarvoor de kerk zelfs een strook grond afstond. Een late herinnering aan de oudste processieweg was, dat men tot in 1944 het rustaltaar, waar de zegen werd gegeven gedurende de twee jaarlijkse processies, oprichtte op de hoek van de Sacramentswegel en de Processieweg, vóór de gewezen herberg "Karel de Goede". Het rustaltaar dat in de kerktoren opgeboregen bleef, ging in 1944 bij de vernieling van de kerk, ook verloren.

De enige herinnering aan de Ommegang van Sint Guthago is nu nog de jaarlijkse grote kermis, die gevierd wordt op de 2e zondag van juli, die als vaste oktaafdag en als ommegangsdag was genomen, volgend op de feestdag van Sint Guthago op 3 juli.

R. De Keyser